

Suomessa otettava käyttöön terveysperusteinen valmistevero

SOSTE esittää:

- Hallituksen on tänä syksynä nimettävä työryhmä valmistelevaan terveysperusteista valmisteveroa hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti. Tavoitteena on veron käyttöönotto vuoden 2022 alusta.

Yhteiskuntaa ravistelleen koronavirusepidemian jälkeen on hyvä pohtia pitkän tähtäimen toimenpiteitä, joilla voidaan edistää väestön terveyttä, ehkäistä ja vähentää kansansairauksia ja samalla vahvistaa kansantaloutta. Verotus on yksi tällainen keino.

Maailman terveysjärjestö (WHO) suosittelee jäsenmailleen lisättyyn sokeriin, suolaan ja tyydyttyneeseen rasvaan kohdistuvan, kansanterveyttä edistävän veron käyttöönottoa. Verotuksella voidaan ohjata kansalaisten kulutuskäyttäytymistä terveyttä edistäviin valintoihin, vähentää sairastavuutta, siirtää tuotekehitystä kohti terveyttä edistäviä tuotteita ja välillisesti pienentää myös eri väestöryhmien välisiä sosioekonomisia terveyseroja. Terveysvaikutusten lisäksi tämäntyyppisellä verolla olisi myös suotuisia fiskaalisia vaikutuksia ja se hillitsisi julkisen terveydenhuollon menoja.

SOSTE esittää otettavaksi käyttöön terveysperusteista valmisteveroa, joka kohdistuisi valikoituihin hyödykkeisiin. Verorasitus kasvaisi tuotteen sokeri-, rasva- tai suolapitoisuuden lisääntyessä. Verotettavien tuotteiden tekninen valikointi tapahtuisi tullitariffinimikkeistöä hyödyntäen. Yhdistelmämallin mukaisesti kuitenkin vasta tietyn ravintoainepitoisuuden raja-arvon ylittyminen laukaisisi verovelvollisuuden ja määräisi veron suuruuden. Tuotteiden raja-arvot määräytyisivät Sydänmerkki-kriteeristön pohjalta. Samalla tämä kriteeristö toimisi rajana, jonka alittuessa veroa ei kannettaisi. Tämä vähentäisi myös verotuksesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Verotettavien tuotteiden joukkoon valikoitaisiin myös Sydänmerkki-kriteeristön ulkopuolisia tuotteita, kuten makeiset.

Veron ulkopuolelle rajattaisiin lisäksi tuotteet, joiden verottaminen ei olisi linjassa veron tavoitteen eli terveellisen ravitsemuksen edistämisen kanssa. Tällaisia olisivat esimerkiksi hedelmät, marjat ja kasvikset.

Vuonna 2013 valmistui valtiovarainministeriön selvitys sokeriveron käyttöönoton edellytyksistä. Työryhmä vertaili eri veromalleja ja arvioi niiden soveltuvuutta ja vaikutuksia. SOSTEn selvitys tuo esille, että kyseisen sokeriveroselvityksen aikaiset esteet terveysveron käyttöönotolle ovat poistuneet. Euroopan unionin jäsenvaltioissa, kuten Unkarissa, on otettu käyttöön terveysveromalleja, joissa verotus kohdistuu yhdistelmämallin kaltaisesti valikoivasti erilaisiin terveydelle haitallisiin elintarvikkeisiin. Mallit ovat saaneet EU:n komission hyväksynnän.

Myös muut työryhmän havaitsemat esteet yhdistelmämallin kaltaisen terveysveron käyttöön ottamiseen ovat poistuneet: EU:n kuluttajainformaatioasetuksen soveltaminen on nyt pakottavaa ja tiedot tuotteen ravintoainepitoisuuksista on helpommin saatavilla. Lisäksi valmisteverotuksen tietojärjestelmät ovat päivittyneet.

SOSTEn arvion mukaan sokeri-, suola- ja rasvaverosta saatava tuotto voisi olla noin 550 miljoonaa euroa. Veropohjan laajuus ja tarkemmat veroasteikot vaikuttavat verotulojen määrään.

Lisätietoja

Ulla Kiuru, yhteiskuntasuhdepäällikkö, +358 40 744 0888, ulla.kiuru@soste.fi